Vsi smo Lotmerk

Turizem · predlog za pogovor

Razvoj turistične ponudbe

KS Cven

Ideje za turizem v krajevni skupnosti · november 2026

Na kratko

KS Cven leži ob Muri in ima vse za miren naravni turizem: reko z mrtvicami, gramoznice za ribolov, brod čez Muro, čebelarski muzej in zgodbo o začetkih kasaštva. Skozi Krapje že pelje mednarodna Murska kolesarska pot (Murradweg), ki jo vozijo tuji kolesarji. Manjka razlog, da se ustavijo, in prenočišča v vasi. Vse ideje spodaj so **predlog za debato, ne zaveza**.

Izhodišče

KS Cven sestavljajo naselja Cven, Mota, Spodnje Krapje in Zgornje Krapje. Vsa ležijo na desnem bregu Mure, na ravnini severno od Ljutomerja.

Naselje	Kaj že ima za turizem
Cven (~570)	Zgodba o kasaštvu: po prvih dirkah leta 1874 so kmetje na pašnikih v Cvenu naredili dirkališče, kjer so dirkali do izgradnje hipodroma v Ljutomerju leta 1954. Karol Grossmann je posnel nekaj sekund dirk v Cvenu, posnetek je ohranjen. Tu je začela tudi zadruga za vzrejo žrebet. Ostanki grada Cven (požgan 1704), kapela sv. Jožfa (1867).
Mota (~330)	Gramoznice Mota (Gezove jame, okoli 14 ha vode) za ribolov. Na naslovu Mota 76 sta Ribiška družina Ljutomer in Gostilna Trnek s postajališčem za do 25 avtodomov. Označena pešpot »Od mrtvic do reke« (okoli 45 minut) do broda na Muri pri Melincih. Kapela iz 1861.
Krapje (~315)	Čebelarski muzej Krapje (Krapje 22): osmerokotni čebelnjak iz konca 19. stoletja s 84 panji, ogledi in delavnice po dogovoru, prodaja medu. Gramoznica Krapje (RD Ljutomer). Mimo vasi pelje Murska kolesarska pot. Dve neogotski kapeli, vpisani v register dediščine.

V bližini so še gramoznica Babinci, Veržej z Banovci in Ljutomer s hipodromom in Muzejem ljutomerskega kasača.

Kaj manjka: prenočišča (registriranih nastanitev v KS v virih skoraj nismo našli), označena povezava od Murske kolesarske poti do Cvena in Ljutomerja ter ena točka, kjer gost izve, kaj vse je tu.

Naravovarstveni turizem

Pas ob Muri je del območja Natura 2000 Mura (SI5000010, za ptice). To je najmočnejši adut KS, a hkrati omejitev, saj vsak poseg potrebuje soglasje Zavoda RS za varstvo narave. Točno mejo območja na Cvenu, Moti in v Krapju preverimo v naravovarstvenem atlasu.

Kaj je bilo ob Muri že narejeno

- **BIOMURA (LIFE, 2006 do 2011):** očiščeno več kot 13.000 m³ mrtvic, izboljšanih 5 km stranskih rokavov, odkupljenih 3,57 ha zemljišč. Ciljne vrste so med drugim vodomec, črna štorklja, čapljica, srednji detel in mala tukalica.
- **Natura Mura (2020 do 2023, 4,57 milijona EUR):** obnova mrtvic, rokavov, poplavnih gozdov in mokrih travnikov ter interpretacijske točke in učne poti od Šentilja do Benice.

V javnih virih nismo našli, ali je kateri od teh posegov ali interpretacijskih točk v KS Cven. To vprašamo ZRSVN in krajane.

Predlogi za debato (ni zaveza)

1. **Učna pot »Od mrtvic do reke« nadgradimo** s tablami o mrtvicah, pticah in ribah, z zakritim opazovališčem ptic in s klopmi. Pot je že označena, zato je to najcenejši začetek.
2. **Vodeni ogledi ob Muri** z lokalnimi vodniki, na primer ob zori za ptice ali ob brodu. Za podatke o vrstah se povežemo z DOPPS in ZRSVN.
3. **Povežemo se s projekti ob Muri** (Natura Mura, LIFE projekti v okviru Amazonke Evrope), da KS dobi svojo interpretacijsko točko, ne da jo plača sama.
4. **Mirne cone ostanejo mirne.** Turizem usmerimo na obstoječe poti, da ne motimo ptic in ribičev.

Opazovalnice za ptice in divjad. Imamo že načrt za izdelavo opazovalnice. Model je primeren za opazovanje ptic in tudi divjadi. Izdelajo jo lahko lokalni podjetniki in obrtniki, zato denar ostane v občini. Opazovalnice lahko postavimo ob Muri, ob mrtvicah in ob gramoznicah, vedno v dogovoru z ZRSVN, lovsko družino in ribiči.

Kolesarske poti

Skozi KS že pelje **Murska kolesarska pot (Murradweg)**, ena najbolj znanih kolesarskih poti v Avstriji. V Sloveniji (okoli 40 km od Gornje Radgone do Gibine) teče po desnem bregu, skozi Veržej in Krapje do Razkrižja. Kolesarji se v vodniku srečajo s čebelarskim muzejem v Krapju, Cvena in Ljutomerja pa vodnik ne omenja.

To pomeni, da tuji kolesarji že peljejo mimo, a nimajo razloga, da zavijejo v Cven, na hipodrom ali v Ljutomer, in ne vedo, kje bi prenočili.

Predlogi za debato (ni zaveza)

1. **Označen odcep z Murske kolesarske poti** v Krapju proti Cvenu in Ljutomerju, s tablo, kaj gost najde v 5 km (kasaška zgodba, hipodrom, gostilne, prenočišča).
2. **Krog »Mura in kasači«:** Ljutomer (hipodrom, muzej), Cven, Mota (gramoznice, brod), Krapje (čebelarski muzej), Veržej, Ljutomer. Ravninski, primeren za družine in e-kolesa.
3. **Povezava z našim programom.** Program že predvideva kolesarske povezave proti Veržeju in Razkrižju. Pri načrtovanju naj gredo skozi KS Cven, da Ljutomer dobi varno povezavo do Murske poti stran od glavne ceste.
4. **Kolesarska postaja v vasi:** stojalo, polnilnica za e-kolesa, voda in orodje, na primer pri gasilskem domu ali gostilni.
5. **Vpis v Murradweg vodnike** (Steiermark, Slovenia Green) z odcepom do Ljutomerja, ko je odcep označen.

Lokalni ponudniki

Ponudnikov, ki jih najdemo v javnih virih, je malo. Večino bodo morali povedati krajani na srečanju.

Ponudnik	Kje	Kaj ponuja
Gostilna Trnek	Mota 76	Gostilna, postajališče za do 25 avtodomov (voda in izpust brezplačno, elektrika po dogovoru), izhodišče pešpoti do broda. Ob torkih zaprto
Čebelarski muzej Krapje	Krapje 22	Ogledi čebelnjaka in delavnice po dogovoru, med, propolis, medica
Ribiška družina Ljutomer	Mota 76	Revirji Mota, Krapje, Mura z mrtvicami. Dnevna dovolilnica za Krapje »ujemi in spusti« 15 EUR, tudi nočni ribolov, nakup prek spleta
Kasaški klub Ljutomer in vzrejna zadruga	hipodrom Ljutomer	Okoli 240 članov in 45 rejcev. Zgodba, ki se je začela v Cvenu

Kaj manjka

- Prenočišča v KS. Pri avtodomih so se gostje pritoževali, da ni jasno, kje lahko stojijo.
- Prodaja domačih pridelkov kolesarjem ob poti.
- Skupen seznam ponudnikov z odpiralnimi časi.

Predlogi za debato (ni zaveza)

1. **Popis ponudnikov na srečanju:** kmetije, čebelarji, sobodajalci, rokodelci, ribiči. Iz tega skupna karta »Ob Muri«, del občinske karte poti.
2. **Ribiški paket:** dovolilnica, prenočišče in zajtrk za ribiče iz tujine, ki ostanejo po več noči. Dogovor z RD Ljutomer, kaj potrebujejo ob vodi (dostop, parkirišče, sanitarije).
3. **Postajališče za avtodome** jasno označimo in uredimo skupaj z lastniki, da ne bo sporov o zasebnem zemljišču.
4. **Kasaška zgodba v Cvenu:** tabla na mestu nekdanjega dirkališča s Grossmannovim posnetkom (QR koda) in povezava s hipodromom. Možno skupaj s Filmskim Ljutomerjem iz našega programa.
5. **Stojnica ob kolesarski poti** v sezoni, kjer domačini prodajajo med, sokove in sadje.

Razpršeni hotel

Razpršeni hotel pomeni, da sobe niso v eni stavbi, ampak v več hišah v vasi, z eno recepcijo, eno spletno rezervacijo in skupno promocijo. Za KS Cven bi to rešilo glavno vrzel, da kolesarji in ribiči nimajo kje prenočiti, brez gradnje novega hotela.

Zgledi v Sloveniji

Kje	Kako deluje	Kaj se naučimo
Slovenske Konjice (2017)	Prvi slovenski razpršeni hotel, sobe pri več ponudnikih (dvorec Trebnik, Ranč Dravinja). Cilj vsaj 50 novih ležišč	Začeti z nekaj ponudniki in jih dodajati
Haloze (od 2021)	Občina Cirkulane vodi skupno e-recepcijo na Visit Haloze za 10 ponudnikov	Le 10 od 24 registriranih ponudnikov se je pridružilo. Mnogi lastniki vikendov niso registrirani
Padna (Slovenska Istra)	Prazne hiše v vasi kot en hotel, socialno podjetje	Vas oživi, denar ostane domačinom

Kako bi to lahko šlo v KS Cven (predlog za debato, ni zaveza)

1. **Popis praznih hiš in sob** v Cvenu, na Moti in v Krapju ter lastnikov, ki bi oddajali.
2. **Pomoč pri registraciji** sobodajalcev, ker je to po izkušnji iz Haloz največja ovira.
3. **Ena recepcija in rezervacija**, na primer v gostilni ali prek turistične organizacije, za vse sobe v KS.
4. **Ciljni gostje:** kolesarji z Murske poti, ribiči, opazovalci ptic, obiskovalci kasaških dirk.
5. **Denar:** LAS Prlekija in razpisi za turizem. Občina pomaga s povezovanjem in promocijo, ne prevzame upravljanja.

Realno je to srednjeročni projekt. Najprej morajo biti označene poti in nekaj prvih sob, šele nato skupna recepcija.

Predlogi za prvo leto in kratki odgovori

Kaj najprej (predlog)

1. Table na pešpoti »Od mrtvic do reke« in opazovališče ptic, v dogovoru z ZRSVN.
2. Označen odcep z Murske kolesarske poti v Krapju proti Cvenu in Ljutomerju.
3. Tabla o kasaški zgodbi v Cvenu z Grossmannovim posnetkom.
4. Popis ponudnikov in praznih sob ter skupna karta »Ob Muri«.
5. Dogovor z RD Ljutomer o ribiškem paketu in o tem, kaj manjka ob vodi.

Kratki odgovori O turizmu na splošno. Imate Muro, mrtvice, gramoznice, brod, čebelarski muzej in zgodbo o prvem dirkališču. Mimo Krapja že vsak dan peljejo tuji kolesarji. Manjka, da jih povabimo, da zavijejo k vam in tu prenočijo.

O naravi. Mura je območje Natura 2000, zato ne gradimo v naravo. Uredimo poti, ki že obstajajo, postavimo table in opazovališče. Mirne cone ostanejo mirne.

O kolesarjih. Murska pot pelje skozi Krapje, a kolesar ne ve, da je Ljutomer pet kilometrov stran. Označimo odcep in krog, ki ga pripelje na Cven, hipodrom in v mesto.

O prenočiščih. Hotela ne potrebujemo. Prazne hiše in sobe lahko povežemo v razpršeni hotel z eno rezervacijo. Občina pomaga pri registraciji in promociji, zaslužek ostane v vasi.

Vprašanja za krajane

- Kdo v vasi že oddaja sobe ali bi jih želel?
- Kje se ob Muri zadržujejo ptice in kje je preveč obiskovalcev?
- Kaj ribiči pogrešajo ob gramoznicah?
- Kje točno je bilo nekdanje dirkališče v Cvenu?

Kaj menite vi?

Ideje so predlog za pogovor s krajani. Pišite nam na info@vsismolotmerk.si ali na Facebook stran Vsi smo Lotmerk.

Vsi smo Lotmerk

Viri

- Uradni list RS: KS Cven, naselja Cven, Mota, Spodnje in Zgornje Krapje (1996)
- Wikipedia: Cven, Ljutomer
- Wikipedia: Mota, Ljutomer
- Wikipedia: Krapje, Ljutomer
- Svet24: 150 let od prvih kasaških dirk na Slovenskem (2024)
- Culture.si: Čebelarski muzej Krapje
- Hribi.net: Mota, brod na Muri (Melinci), od mrtvic do reke
- Campercontact: Gostilna Trnek, postajališče za avtodome
- Ribiške karte: RD Ljutomer, revirji
- Ribiške karte: gramoznica Krapje
- Steiermark Tourismus: Murska kolesarska pot, etapa 8 Bad Radkersburg-Legrad
- Evropska komisija: projekt BIOMURA (LIFE06 NAT/SI/000066)
- GOV.SI: Obnovitev mokrotnih habitatov ob Muri (Natura Mura, 2020)
- Slovenia.info: Prvi slovenski razpršeni hotel v Slovenskih Konjicah (2017)
- Svet24: Razpršeni hotel v Halozah, premalo registriranih sobodajalcev (2022)
- RTV SLO: Prvi razpršeni hotel v Padni
- Razvojni program Vsi smo Lotmerk 2026 do 2030 (kolesarske povezave, Filmski Ljutomer)